

Prima instanță: Judecătoria Botanica mun. Chișinău (jud S. Teleucă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. D. Manole, E. Fistican, S. Arnaut)

DECIZIE

29 iulie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Iuliana Oprea

Petru Moraru

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Valovaia Galina împotriva deciziei din 17 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare înaintată de Valovaia Galina împotriva Mariei Șigarina și Inspectoratului Fiscal de Stat Botanica mun. Chișinău privind constatarea faptului acceptării succesiunii testamentare după decesul Larisei Egorov de către Egorov Anatolii asupra a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Egorov Vasile de către Egorov Anatolii asupra a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Egorov Anatolii de către Valovaia Galina asupra apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea locului deschiderii succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate a Galinei Valovaia asupra apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076,

c o n s t a t ă :

La data de 09 ianuarie 2013 Valovaia Galina a depus în instanța de judecată cerere împotriva Mariei Șigarina și Inspectoratului Fiscal de Stat Botanica mun. Chișinău privind constatarea faptului acceptării succesiunii testamentare după decesul Larisei Egorov de către Egorov Anatolii asupra a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Egorov Vasile de către Egorov Anatolii asupra a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Egorov Anatolii de către Valovaia Galina asupra apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea locului deschiderii succesiunii și recunoașterea

dreptului de proprietate a Galinei Valovaia asupra apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 23 decembrie 1961, Egorov Vasile a încheiat căsătoria cu Egorov Larisa care a fost înregistrată în Registrul actelor de stare civilă nr. 2. În rezultatul căsătoriei, soții Egorov au doi copii: Valovaia Galina și Egorov Anatolii, iar pînă la căsătorie, Egorov Larisa a avut un copil - Șigarina Maria.

Menționează reclamanta că Egorov Larisa, Egorov Vasile și Egorov Anatolii la data de 13 septembrie 1995 au încheiat contractul de vânzare-cumpărare, de transmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 13-2812, în baza cărui fapt, au primit în proprietate a cîte 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, cu suprafața de 52,5 m.p.

A indicat reclamanta că la data de 13.09.1995, Egorov Larisa, conform testamentului nr. 13-2815, a testat 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 amplasat în mun. Chișinău, bd. Traian 13/1 lui Egorov Anatolii. La data de 07 februarie 1997, Egorov Larisa a decedat, iar în apartamentul respectiv au continuat să locuiască Egorov Vasile și Egorov Anatolii.

Susține reclamanta că la data de 16 martie 2011, Egorov Vasile a decedat și în locuința respectivă a continuat să locuiască Egorov Anatolii care a intrat de fapt în posesia a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, acceptînd moștenirea legală rămasă după decesul lui Egorov Vasile, deoarece la momentul dat Valovaia Galina și Șigarina Maria nu au avut nici o pretenție la masa succesorală rămasă după decesul tatălui acestora.

Afirmă reclamanta că la data de 02 ianuarie 2012 Egorov Anatolii a decedat, netestînd careva avere din masa succesorală după decesul său. În urma unei înțelegeri verbale între Valovaia Galina și Șigarina Maria, Valovaia Galina a intrat în posesia legală a averii succesoriale rămase după decesul lui Egorov Anatolii și anume a apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău.

Relatează că la data de 23 martie 2012, Valovaia Galina a depus la notarul Reșetnicov Ala declarația nr. 3966 cu privire la înregistrarea în calitate de moștenitor legal după decesul lui Egorov Anatolii. Însă, avînd în vedere că ulterior, între Valovaia Galina și Șigarina Maria au apărut divergențe vis-a-vis de averea defunctului Egorov Anatolii, Valovaia Galina a fost în imposibilitate de a-și înregistra dreptul succesoral. Mai mult ca atît, Șigarina Maria nu s-a prezentat la notar și nici nu a dat acordul privind acceptarea succesiunii de către Valovaia Galina.

Consideră reclamanta că deoarece Șigarina Maria anterior nu a înaintat careva pretenții referitoare la moștenirea rămasă după decesul lui Anatolie Egorov, Valovaia Galina a intrat în posesia de fapt a patrimoniului succesoral rămas după decesul defunctului.

Solicită reclamanta constatarea faptului acceptării succesiunii testamentare după decesul Larisei Egorov de către Egorov Anatolii asupra a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Egorov Vasile de către Egorov Anatolie asupra a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Egorov Anatolii de către

Valovaia Galina asupra apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea locului deschiderii succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate a Galinei Valovaia asupra apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076.

Prin hotărârea din 26 iunie 2014 a judecătorei Botanica mun. Chișinău s-a admis acțiunea înaintată de Valovaia Galina și s-a recunoscut după Valovaia Galina dreptul de proprietate prin succesiune asupra apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău cu obligarea OCT Chișinău să efectueze rectificările necesare în Registrul bunurilor imobile în vederea executării hotărârii judecătorești.

Prin decizia din 17 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Șigarina Maria; s-a casat hotărârea primei instanțe și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

La data de 03 iunie 2015 Valovaia Galina a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitând casarea acesteia cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel examinând prezenta cauză, neîntemeiat a constatat că la materialele dosarului lipsesc probe care ar confirma cheltuielile penru înmormântarea defunctului Egorov Anatolii și intrarea acesteia în posesia bunului imobil litigios, deoarece în cadrul dezbaterilor judiciare în prima instanță au fost prezentate un pachet de documete care confirmă cele menționate supra. Dovada anexării acestor documente este constatată atât de judecătoria Botanica mun. Chișinău, fiind menționate în aliniatul 33 al hotărârii din 26.06.2014, cât și în scrisoarea nr. 01-14/4-5292 din 28.05.2015 al șefului adjunct al Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, Viorica Cauș, care confirmă expres ce documente au fost anexate la dosar. Mai mult ca atât, o altă dovadă privind anexarea a circa 9 pachete de înscrisuri probatorii este și confirmarea semnată de către Șigarina Maria.

Menționează că instanța de apel prin excluderea din dosar a înscrisurilor probatorii nu putea să ajungă la o concluzie corectă și să emită o decizie legală. Ori, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, prin prisma art.6 al Convenției Europene obligă respectarea strictă a principiul „egalității armelor” care semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurilor în fața instanțelor de judecată, fără ca vre-o una dintre ele să fie avantajată în raport cu cealaltă sau celelalte părți din proces. Acest principiu, de fapt, constituie numai un element component al noțiunii mai largi de „proces echitabil”, una dintre garanțiile privitoare la desfășurarea corectă a procesului judiciar prin care se vizează un just echilibru între părțile litigante. Iar, Curtea de Apel Chișinău în cazul dat a avut o atitudine părtinitoare în favoarea pârîților IFS mun. Chișinău și Șigarina M. prin acțiuni de înlăturare sau sustragere din dosar a înscrisurilor probatorii care demonstrează faptul că Valovaia Galina a intrat în posesia apartamentului nr.76 din bul.Traian 13/1, mun.Chișinău, precum și faptul că a cheltuit sume importante pentru reparația și întreținerea imobilului litigios, sume care au fost fixate în facturi și bonuri de plată înlăturate sau sustrase din dosar de instanța de apel, și evident nefiind apreciate în modul prevăzut de legea națională sau CEDO.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul menționează că instanța de apel, judecând prezentul litigiu, a calificat drept neîntemeiate cerințele invocate de Valovaia Galina, pe motiv că nu au fost confirmate prin careva probe concludente.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel examinând litigiul dat, nu a ținut cont de însrisurile invocate de către recurentă, care au fost precum că anexate la materialele pricinii în prima instanță și cercetate în cadrul dezbaterilor judiciare, însă sustrase din dosar la examinare în instanța de apel.

Ori, conform procesului-verbal din 31 octombrie 2013 s-a stabilit cu certitudine că reprezentantul reclamatei a solicitat instanței anexarea actelor ce confirmă cheltuielile suportate de către Valovaia Galina în vederea întreținerii/reparării apartamentului din litigiu, precum și la înmormântarea defunctului.

Aceste înscrisuri fiind aduse și la cunoștința Mariei Șigarina, în care prin confirmarea anexată la dosar a afirmat că în cadrul ședinței de judecată Valovaia Galina i-a înmînat înscrisuri din dosarul civil și anume facturi cu privire la cheltuielile funerare, facturi de efectuare a reparației apartamentului și de achitare a serviciilor comunale, drept dovadă servind aplicarea semnăturii pe înscrisul respectiv. (f.d.73)

Colegiul reține și faptul că înscrisurile menționate supra au fost menționate și în scrisoarea nr. 01-14/4-5292 din 28 mai 2015 eliberată de șeful adjunct al Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția administrare fiscală Botanica, Cauș Viorica, în care s-a indicat expres ce documente au fost anexate la dosar. (f.d. 197)

Mai mult ca atît, recurenta a invocat în recurs precum că înscrisurile prezentate au fost ilegal sustrase din dosar, iar instanța de apel în speța dată a avut o atitudine părtinitoare în favoarea intimaților IFS mun. Chișinău și Șigarina Maria prin acțiuni de înlăturare sau sustragere din dosar a înscrisurilor probatorii care demonstrează faptul că Valovaia Galina a intrat în posesia apartamentului nr.76 din bd.Traian 13/1, mun.Chișinău, precum și faptul că a suportat cheltuieli importante pentru reparația și întreținerea imobilului litigios, drept dovadă servind facturile și bonuri de plată înlăturate sau sustrase din dosar.

În aceste ordine de idei, Colegiul constată că cauza urmează a fi rejudecată, pe motiv că instanța de apel, la judecarea cauzei în fond, nu a constatat lipsa înscrisurilor care precum că au fost sustrase și nici nu a verificat existența acestor la examinarea pricinii respective, motivîndu-și decizia prin faptul că Valovaia Galina nu a prezentat instanței careva probe pertinente întru confirmarea cerințelor înaintate.

În asemenea circumstanțe, Colegiul conchide că toate aspectele abordate supra nu au fost examinate și constatate de instanța inferioară, iar instanța de recurs este în

imposibilitatea verificării lor, motiv din care cauza necesită a fi rejudecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice dacă într-adevăr la examinarea pricinii în instanța de apel înscrisurile menționate de către recurentă și confirmate de către intimați prin actele anexate la dosar au existat la materialele cauzei și respectiv, în cazul în care se va confirma existența acestora să verifice legalitatea acestora, obligație expres prevăzută de art. 373 alin. (2) CPC, în care se statuiază că instanța de apel judecând apelul urmează să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, să aprecieze probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Instanța de apel după înlăturarea lacunelor menționate supra, urmează să țină cont și de circumstanțele pricinii, iar în dependență de probele administrate și temeinicia acestora să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

Ca urmare, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor invocate.

În contextul dat, instanța de recurs reține că cele descrise supra cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, iar erorile depistate nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite pricina spre rejudecare, în alt complet de judecători.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Valovaia Galina.

Se casează decizia din 17 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare înaintată de Valovaia Galina împotriva Mariei Șigarina și Inspectoratului Fiscal de Stat Botanica mun. Chișinău privind constatarea faptului acceptării succesiunii testamentare după decesul Larisei Egorov de către Egorov Anatolii asupra a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Egorov Vasile de către Egorov Anatolii asupra a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Egorov Anatolii de către Valovaia Galina asupra apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076, constatarea locului

deschiderii succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate a Galinei Valovaia asupra apartamentului nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, nr. cadastral 010011010401076 și se trimite pricina spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Iurie Bejenaru

Iuliana Oprea

Petru Moraru

Oleg Sternioală